

# regio- novosti

broj 13, ožujak 2019.

## **S A D R Ź A J**

### **AKTUALNA TEMA**

Izveštavanje o promjenama  
u prostoru

### **REGIO-ANALIZA**

Bruto domaći proizvod (BDP) po  
stanovniku

### **PRIMJERI DOBRE PRAKSE**

Najuspješniji lokalni EU projekti  
u 2016./2017.

### **REGIO-POJMOVNIK**

Učinkovitost regionalne samouprave

### **OBAVIJESTI**

Događanja / Obrazovanje /  
Edukativne aktivnosti drugih  
institucija

### **REGIO-PUBLIKACIJE**

A Research Agenda for Regeneration  
Economies: Reading City-Regions

Knowledge, Policymaking and  
Learning for European Cities and  
Regions: From Research to Practice

Urban Analytics

Čuvajmo okoliš – razmislite prije ispisa ove publikacije!

# Izvještavanje o promjenama u prostoru

Upravljanje regionalnim razvojem je proces tijekom kojeg se na određenom području koje je, ovisno o cilju, svrsi i potrebi omeđeno prema jednom ili više kriterija, provodi niz mjera, aktivnosti, programa i projekata od značaja za blagostanje i napredak. Njihova provedba redovno ima sektorske i/ili prostorne učinke. Kako bi se sagledali učinci ljudskog djelovanja u prostoru, potrebno je imati uspostavljen sustav njihova praćenja i vrednovanja.

Sustav praćenja i vrednovanja politike regionalnog razvoja Republike Hrvatske počeo se uspostavljati tijekom 2018. godine i još uvijek je u izgradnji. Prvo izvješće o učincima provedbe politike regionalnog razvoja sadržavat će informacije o doprinosu aktivnosti, programa i projekata provedenih tijekom 2017. godine ostvarenju ciljeva Strategije regionalnog razvoja do 2020<sup>1</sup>. S druge strane, sustav izvještavanja o stanju u prostoru u Hrvatskoj odavno je uspostavljen. Sukladno odredbama Zakona o prostornom uređenju (NN 153/2013) te Pravilniku o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru (NN 14/2014, 19/2015), hrvatske su županije dužne objaviti izvješća o stanju u prostoru koja se odnose na četverogodišnje razdoblje provedbe. Izvješća na taj način postaju koristan alat za planiranje daljnjih aktivnosti na području pojedine županije te omogućuju bolje sagledavanje prostora i njegovog kapaciteta za daljnji razvoj.

U ovoj aktualnoj temi predstavljamo Primorsko-goransku županiju (PGŽ) kao primjer promišljenog pristupa budućem društveno-gospodarskom

razvoju, a koji uvažava regionalne specifičnosti prostora. U Primorsko-goranskoj županiji uspostavljen je sustav prostornog uređenja, a njegova se uspješnost ogleda u izrađenim prostornim planovima regionalne i lokalne razine. Temeljni dokument prostornog uređenja je Prostorni plan Primorsko-goranske županije usvojen u rujnu 2013. godine, s kojim je usklađena županijska razvojna strategija za razdoblje 2016. – 2020. Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije obvezna je podnijeti Izvješće o stanju u prostoru za razdoblje 2013. – 2016. zasnovano na stručnim podlogama, među ostalima i onom gospodarskom.

Primorsko-goranska županija svojom obalom, morem, otocima i planinama predstavlja Hrvatsku u malom. Njenom prostorno-gospodarskom upravljanju stoga treba posvetiti posebnu pažnju. Turizam kontinuirano raste pa je prijeko potrebno usklađivati razmještaj osnovnih gospodarskih djelatnosti i tako očuvati atraktivnost prostora. Prostorni konflikti omeli bi razvoj ukupnog županijskog gospodarstva, a turizam bi, kao jedan od najvažnijih sektora, naišao na ozbiljna ograničenja. Usto, raznolikost prostora županije upućuje na subregionalizaciju, to jest podjelu na najmanje tri mikroregije: Priobalje, Gorski kotar i Otoci. Među mikroregijama uočavaju se značajne gospodarske razlike.

Za potrebe izrade Izvješća o stanju u prostoru za razdoblje 2013. – 2016., izrađena je stručna podloga Analiza gospodarstva s projekcijama i scenarijima

<sup>1</sup> Prema Zakonu o regionalnom razvoju (NN 147/2014, 123/2017 i 118/2018) o provedbi aktivnosti, programa i projekata dužna su izvijestiti tijela nositelja aktivnosti, programa i projekata uključenih u Akcijski plan za razdoblje 2017. – 2019. za provedbu Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine, trgovačka društva u vlasništvu Republike Hrvatske, županije koje izvještavaju o provedbi županijskih razvojnih strategija te urbana područja (urbane aglomeracije i veća urbana područja) koja izvještavaju o rezultatima provedbe strategija razvoja urbanih područja.

gospodarskog razvoja Primorsko-goranske županije do 2030. godine koja obuhvaća analizu stanja gospodarstva županije te razvojne projekcije i scenarije. Analizirano je proteklih desetak godina razvoja gospodarstva PGŽ-a i sadašnje stanje. Na toj osnovi izrađene su projekcije gospodarskog razvoja PGŽ-a u razdoblju relevantnom za određivanje prostorno-ekonomske politike. Gospodarstvo Primorsko-goranske županije analizirano je na razini regije i na razini mikroregija Gorskog kotara, Otoka i Priobalja. Analiza obuhvaća dosadašnja gospodarska kretanja s naglaskom na njihovu prostornu dimenziju (gdje god je to bilo moguće s obzirom na dostupnost podataka analiza je obuhvatila i mikroregije), kako bi se utvrdio stupanj gospodarske razvijenosti i sektorske specijalizacije i tako omogućio uvid u prostorni aspekt gospodarskog razvoja županije. Stručna podloga je obuhvatila:

- sažeti pregled makroekonomskog okruženja PGŽ-a (na razini Hrvatske)
- pregled makroekonomskih kretanja u gospodarstvu PGŽ-a (kretanje BDP-a, zaposlenosti, nezaposlenosti, proizvodnosti i investicija, vanjskotrgovinska razmjena)
- pregled kretanja indeksa razvijenosti, indeksa gospodarske snage PGŽ-a te stanja u obrtništvu
- analizu poduzetničkih potpornih institucija
- analizu fiskalnih i institucionalnih kapaciteta PGŽ-a i JLS-ova na području PGŽ-a (provedena je anketa u kojoj je sudjelovalo svih 36 JLS-ova u PGŽ-u)
- usporedbu županija Republike Hrvatske prema identificiranim dimenzijama društveno-gospodarskog razvoja
- projekcije i scenarije gospodarskog razvoja PGŽ-a do 2030. godine
- razvojne potrebe i mogućnosti te ograničenja daljnjeg gospodarskog razvoja PGŽ-a.

Premda vrijednosti nekih od pokazatelja gospodarske aktivnosti bilježe nepovoljna kretanja, PGŽ u usporedbi s drugim hrvatskim županijama uspijeva zadržati visoku poziciju. Indeksi razvijenosti PGŽ-a i JLS-ova na području PGŽ-a ukazuju na iznadprosječne vrijednosti ostvarene u razdoblju od 2014. do 2016. PGŽ se svrstava u četvrtu kategoriju u kojoj se nalaze najrazvijenije hrvatske županije, dok gotovo 89 posto gradova i općina u ovoj županiji bilježi vrijednost indeksa veću od 100. Svega se četiri JLS-a s prostora PGŽ-a svrstavaju u četvrtu kategoriju, s vrijednošću indeksa ispod hrvatskog prosjeka, dok u najnerazvijenijim skupinama (1., 2. i 3.) nema niti jednog. Prema indeksu gospodarske snage, PGŽ je 2016. i 2017. godine bio na visokom trećem mjestu. Prema osnovnim dimenzijama društveno-gospodarskog razvoja, PGŽ karakterizira iznadprosječni financijski kapacitet, iznadprosječni BDP po stanovniku (u odnosu na hrvatski prosjek), razvijeno poduzetništvo, iznadprosječna investicijska aktivnost i ulaganja u zaštitu okoliša. Istovremeno, strukturu gospodarstva obilježava veća zastupljenost tercijarnih djelatnosti od proizvodnih te relativno nepovoljna starosna struktura stanovništva i iznadprosječni intenzitet turističke aktivnosti.

U stručnoj podlozi komentirano je i dosadašnje ostvarenje projekcija<sup>2</sup> razvoja županijskog gospodarstva za razdoblje do 2020. godine s polaznom 2010. godinom. To je bilo nužno jer je u izradi projekcija i scenarija razvoja PGŽ-a do 2030. primijenjen isti metodološki postupak. Predviđena su stoga tri moguća scenarija: 1) Županija skromnog rasta i nedovoljnog razvoja, 2) Županija umjerenog rasta i razvoja te 3) Uspješna županija. Buduća gospodarska namjena prostora ovisit će o razvojnim scenarijima i konfliktima u prostoru koje scenariji mogu implicirati te institucionalnom kapacitetu nositelja gospodarske politike. U projekcijama

<sup>1</sup> Projekcije i scenariji gospodarskog razvoja Primorsko-goranske županije za potrebe Županijskog prostornog plana, Ekonomski institut, Zagreb, travanj 2011.

do 2030. godine pretpostavljen je određeni institucionalni kapacitet, pa stručna podloga obuhvaća analizu i ocjenu sposobnosti nositelja razvojne politike za provedbu nekog od odabranih scenarija budućeg razvoja županije. Provedena anketa i analiza ukazuju na potrebu za jačanjem institucionalnog kapaciteta i kadrova u javnim institucijama u području strateškog planiranja i upravljanja projektima. Kapaciteti za formuliranje i provedbu razvojne politike značajno se razlikuju među jedinicama lokalne samouprave i unutar pojedinih mikroregija. Ispitanici su procijenili da nedostaje djelatnika za formuliranje i provedbu županijske razvojne politike. Analiza financijskih kapaciteta također ukazuje na velike razlike među gradovima, a pogotovo među općinama. Razlike su velike i među mikroregijama PGŽ-a. Stručna podloga sadrži stoga i konkretne preporuke i mjere koje je potrebno poduzeti kako bi se ojačali institucionalni i fiskalni kapaciteti i omogućilo ostvarenje najpoželjnijeg razvojnog scenarija.

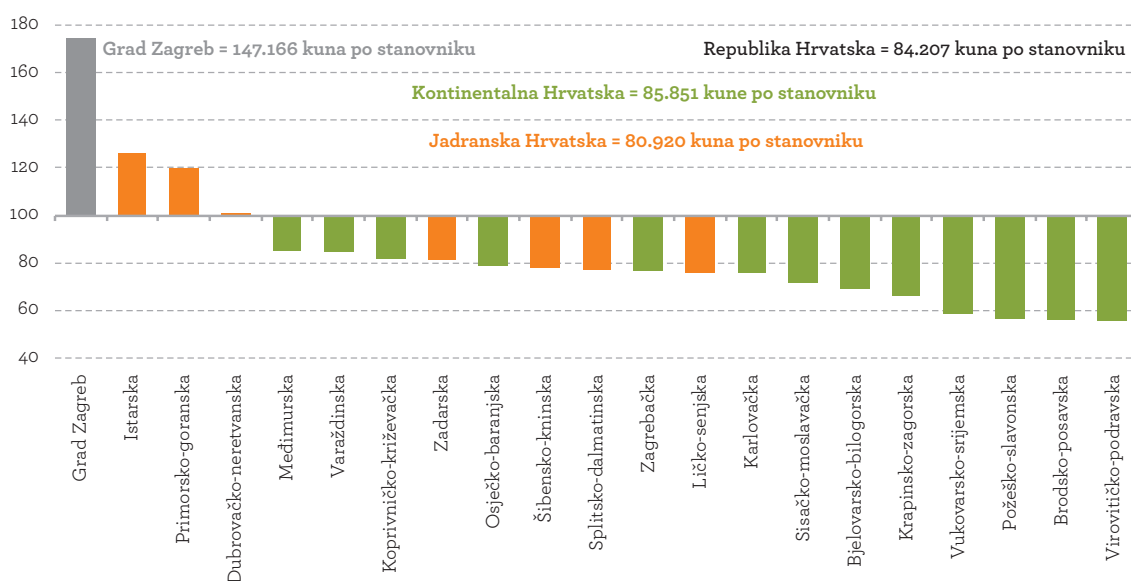
Prepoznavanje važnosti sadržaja koji obuhvaća stručna podloga omogućuje zaključivanje o učincima provedenih i poduzetih aktivnosti i promišljanje o mogućim smjerovima (na temelju predloženih scenarija i projekcija) razvoja hrvatskih županija, odnosno regija. Integrirani sustav praćenja i izvještavanja o učincima provedbe aktivnosti, programa i projekata u prostoru pojedinih županija, u idealnom bi slučaju trebao povezivati praćenje promjena u prostoru i praćenje provedbe županijskih razvojnih strategija te strateških razvojnih dokumenata općina i gradova koji se nalaze na administrativnom području konkretne županije, što bi omogućilo uvid u razvoj svake pojedine županije. Povezan s izvještavanjem o provedbi politike regionalnog razvoja na nacionalnoj razini, takav sustav predstavljao bi osnovu daljnjeg promišljanja regionalnog razvoja kao i donošenja odgovarajućih mjera regionalne politike. ■

# Bruto domaći proizvod (BDP) po stanovniku

Bruto domaći proizvod (BDP) po stanovniku Republike Hrvatske u 2016. godini iznosio je 84.207 kuna (11.184 eura). S obzirom na ostvareni BDP po stanovniku, NUTS2 regije ne odstupaju značajno od državnog prosjeka. Pritom je BDP po stanovniku Kontinentalne Hrvatske u 2016. godini iznosio 85.851 kunu (11.402 eura) i bio za 2 posto viši od državnog prosjeka, dok je BDP po stanovniku Jadranske Hrvatske iznosio 80.920 kuna (10.747 eura) i bio za 3,9 posto niži od državnog prosjeka. Najveći dio BDP-a Republike Hrvatske u 2016. godini ostvaruje se u Kontinentalnoj Hrvatskoj (68 posto), pri čemu najveći doprinos dolazi od Grada Zagreba u kojem se proizvodi čak 33,6 posto nacionalnog BDP-a. Istovremeno se čak 71,8 posto BDP-a Jadranske Hrvatske ostvaruje u tri županije: Primorsko-goranskoj (25,9 posto), Splitsko-dalmatinskoj (26,2 posto) i Istarskoj (19,7 posto). Za razliku od NUTS2 regija, među županijama su

prisutne značajnije razlike u vrijednosti BDP-a po stanovniku. Ispodprosječni BDP po stanovniku i dalje bilježi sedamnaest županija. Županije s najnižim BDP-om po stanovniku 2016. godine bile su Virovitičko-podravska (46.610 kuna), Brodsko-posavska (47.375 kuna) i Požeško-slavonska županija (47.778 kuna). Stave li se u omjer najveće i najmanje vrijednosti županijskog BDP-a po stanovniku, vidljivo je da je Grad Zagreb 2016. godine bio 3,15 puta razvijeniji od najmanje razvijene Virovitičko-podravske županije. Pored Grada Zagreba, koji je sa 147.166 kuna (19.546 eura) BDP-a po stanovniku bio za 74,8 posto iznad nacionalnog prosjeka (slika 1), iznadprosječni BDP po stanovniku u 2016. godini ostvarile su Istarska (26,3 posto iznad nacionalnog prosjeka), Primorsko-goranska (19,7 posto iznad nacionalnog prosjeka) i Dubrovačko-neretvanska županija (0,8 posto iznad nacionalnog prosjeka). ■

**Slika 1.** BDP po stanovniku za hrvatske NUTS2 regije i županije, 2016., RH = 100



Izvor: Izrada autorice prema podacima Državnog zavoda za statistiku.



# Najuspješniji lokalni EU projekti u 2016./2017.

Tijekom 2018. godine provedeno je natjecanje u odabiru najuspješnijih lokalnih EU projekata u razdoblju 2016./2017. godine. Građani su tako imali priliku birati najuspješnije projekte u tri različite kategorije: Investicijski i strukturni projekt, Međunarodni projekt te Društveni projekt. Projekte su nominirale regionalne razvojne agencije s područja cijele Hrvatske, s ciljem prezentacije i promocije uspješnih projekata financiranih sredstvima Europske unije.



U kategoriji Investicijski i strukturni projekt, pobjednički projekt “Panonski drveni centar kompetencija” uspješan je primjer suradnje znanstvenika, industrije i lokalne zajednice, sa zajedničkim ciljem unaprjeđenja poslovanja i gospodarske situacije Virovitičko-podravske županije, cijele Hrvatske, ali i šire regije. Panonski drveni centar kompetencija je jedini centar za razvoj drvne industrije u Hrvatskoj koji u svim fazama

razvoja proizvoda pruža usluge malim i srednjim poduzetnicima iz drvno-prerađivačkog sektora u regiji, s naglaskom na istraživanje i inovacije. Ukupna vrijednost projekta je 44.701.237,17 kuna, a obuhvaća uspostavljanje i upravljanje centrom, kao i izradu detaljnog programa usluga te opremanje suvremenog laboratorija za istraživanje, razvoj, testiranje i izradu prototipa.

U kategoriji Međunarodni projekt najuspješnijim je proglašen projekt “HIKING EUROPE – otkrivanje ruralne Europe kroz pješačke staze”. Kroz vrijedno partnerstvo uspostavljeno je 1.170 km pješačkih turističkih ruta kojima se upoznaju kulturna i prirodna bogatstva te različitosti europskih krajolika, s ciljem jačanja održivog lokalnog turizma te produljenja sezone. Jedna od četiri uključene europske regije je i Dubrovačko-neretvanska županija na čijem se području promoviraju dvije pješačke rute, Napoleonov put u Općini Ston i pješačke staze otoka Mljeta pod zajedničkim



<sup>1</sup> Prilagođene informacije i fotografije preuzete su s mrežnih stranica <https://strukturnifondovi.hr/izbor-za-najuspjesniji-lokalni-eu-projekt-2018-2019/rezultati-glasovanja/> (pristupljeno 18. ožujka 2019.).

nazivom “Putevima Napoleona i Odiseja”. Osim ove hrvatske regije, u projekt su bile uključene regije Španjolske, Italije i Irske, a u sklopu projekta vrijednog 1.885.305,00 kuna izrađena je web stranica za informiranje o projektu i turističkoj ponudi svake regije, definirana je strategija za promociju projekta na društvenim mrežama te su izrađeni turistički paketi.

Projekt “Socijalna košarica” prepoznat je kao najuspješniji u kategoriji Društveni projekt. Ovim projektom uspostavljena je i otvorena socijalna samoposluga kao pomoć siromašnim sugrađanima, uz snažnu promociju i poticanje volonterstva.



Projektom Gradskog društva Crvenog križa Koprivnica vrijednim 446.240,26 kuna, 1.500 građana dobilo je pakete pomoći tijekom 32 akcije prikupljanja prehrambenih namirnica. Izrađen je i softverski program koji omogućava praćenje donirane robe, čime se osigurava transparentnost i učinkovitost funkcioniranja socijalne samoposluge. U sklopu projekta održane su edukacije za kvalitetno i kompetentno pružanje socijalnih usluga te su provedene brojne informativne medijske kampanje, kao i posebna medijska kampanja za promicanje i poticanje volonterstva.

Najbolje projekte realizirane u posljednje dvije godine građani sami biraju glasovanjem putem internetske stranice [www.strukturnifondovi.hr](http://www.strukturnifondovi.hr). Cilj je ukazati na doprinos i utjecaj koji projekti sufinancirani sredstvima Europske unije imaju na poboljšanje životnih uvjeta hrvatskih građana u cjelini i na taj način potaknuti što veći broj građana da svoje projektne ideje pretvore u projekte od lokalnog značaja, a koje je moguće financirati putem EU sredstava. ■

# Učinkovitost regionalne samouprave

Regionalna je samouprava kao i cjelokupna javna uprava suočena s nizom izazova, a najvažniji se odnose na potrebu povećanja učinkovitosti uz što niže troškove i što veću kvalitetu pruženih usluga za građane i poduzetnike. U rješavanju tih izazova uvelike pomaže strateško planiranje, kojim se postavljaju ciljevi, rezultati, ishodi i učinci te ono predstavlja početak mjerenja učinkovitosti. Strateško planiranje postalo je obvezno za središnja tijela državne uprave 2009., dok Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske traži da strateške planove donose samo županije, Grad Zagreb i gradovi središta urbanih područja.

Jedan od načina da se postigne učinkovitost regionalne samouprave je pažljivo praćenje ostvarivanja u **programskom proračunu** uvedenom 2003. godine, kojim se prati ostvarivanje strateških ili prioritarnih ciljeva, trošenje sredstava za njihovu realizaciju te postizanje rezultata, ishoda i učinaka potrošenim sredstvima. Strateški bi ciljevi trebali biti utvrđeni na način da se slijedi tzv. SMART metoda postavljanja ciljeva. Kratica SMART sastavljena je od sljedećih riječi: *specific* (konkretan), koja označava efikasnost u ostvarivanju konkretnih (jasno definiranih) ciljeva u privatnom sektoru, državnoj upravi, regionalnoj samoupravi, političkim strankama, civilnom društvu; *measurable* (mjerljiv), koja znači mjerljivost rezultata; *achievable, action-oriented* (ostvariv, orijentiran prema djelovanju), koja označava ostvarivost cilja u kratkom, srednjem i dugom roku; *realistic* (realističan), koja znači ostvarivanje što više rezultata uz što manje trošenje resursa; *time-bound* (vremenski ograničen), što znači da se za svaki cilj postavlja vremenski okvir.

Osim programskog proračuna, postoji i **proračun prema rezultatima, ishodima i učincima** čiji je krajnji učinak u potpunosti definiran odnos utrošenih sredstava, kojima upravljaju odgovorne osobe i kojima se postižu konkretni rezultati i ciljevi. Takav proračun ima niz prednosti jer je usmjeren na regionalnu samoupravu koja pruža informacije o jasnijem upravljanju javnim sredstvima usklađenim sa strateškim prioritetima. S druge strane, proračun prema rezultatima, ishodima i učincima ima i određene izazove. Primjerice, ustrajavanje na preglednosti informacija, povećanje kompleksnosti planiranja i izvršavanja proračuna koje postaje temelj za efikasnije donošenje odluka, usmjerenost na analizu i praćenje te mogućnost za raspravu o prioritetima, pri čemu je proračun osnovica za vođenje tekuće i razvojne politike temeljene na strateškom razvojnom dokumentu te osigurava podjelu i prijenos odgovornosti na odgovorne osobe.

Koordiniranost razvojnih ciljeva i proračunskog planiranja postiže se **integracijom strateškog i proračunskog planiranja te uvođenjem pokazatelja učinkovitosti**. Razvojni ciljevi trebaju biti formulirani tako da su mjerljivi, odnosno jasno postavljeni, te da omogućuju mjerenje programskih aktivnosti na regionalnoj razini. Mjerenje ostvarenih učinaka je proces u kojem se ocjenjuje postignuti napredak u ostvarivanju ciljeva. To je kvantitativan i kvalitativan opis ostvarenih učinaka. Pomoću pokazatelja mjere se ostvareni zadaci ili pružene usluge na način da se početnoj vrijednosti doda napredak u vremenu za postizanje mjerljivog cilja koji se mjeri pomoću pokazatelja uspješnosti (kvalitativnih i kvantitativnih).



Osnovni koncept mjerenja ostvarenja postavljenih ciljeva sastoji se od **inputa, aktivnosti, rezultata i učinaka**. *Inputi* obuhvaćaju rad, financijska sredstva, kapital, tehnologiju i opremu te opisuju koji su *inputi* potrebni za provođenje aktivnosti da bi se ostvarili postavljeni regionalni ciljevi (npr. broj nastavnika ili količina informatičke opreme u školama). Aktivnosti za postizanje rezultata i učinaka su skup različitih aktivnosti, odnosno načina ostvarivanja postavljenih ciljeva. Rezultati (*outputi*) su količina pruženih javnih usluga i osiguranih javnih dobara te opisuju što se sve treba proizvesti (javne usluge, javna dobra) da se ostvare postavljeni ciljevi (posebni ciljevi) (npr. učinkovito cjeloživotno obrazovanje). Željena razina učinaka su ostvareni učinci (*outcomes*) koji su značajni za društvo i koji opisuju što se želi postići trošenjem proračunskih sredstava, odnosno koje se strateške prioritete ili ciljeve (opće ciljeve) želi ostvariti (npr. društvo znanja).

**Pokazatelji uspješnosti** na regionalnoj razini su mjere koje daju informacije o učincima javnih programa financiranih primarno iz županijskih proračuna, ali i drugih izvora, te mogu biti kvantitativni i kvalitativni. Oni trebaju odražavati ostvarenje utvrđenih posebnih ciljeva, a omogućavaju i efikasniju kontrolu ostvarivanja strateških općih razvojnih ciljeva. Pomoću njih se poboljšava donošenje odluka te osigurava troškovna učinkovitost i efikasnije upravljanje

javnim sredstvima. Programima koji ostvaruju dobre rezultate omogućuje se povećanje sredstava, a onima koji ne ostvaruju rezultate prijete mogućnost uskraćivanja dijela sredstava ili isključivanje iz proračuna. Pokazateljima uspješnosti glavno obilježje je mjerljivost. Njihov razvoj ovisi o raspoloživim podacima te ih je potrebno kvantificirati, jasno i nedvosmisleno izraziti kako bi se omogućila izrada izvještaja o napretku i ostvarenju zadanih ciljeva.

Svrha **praćenja** je pravovremeno uočavanje odstupanja od plana te ocjena hoće li planirane aktivnosti imati željeni učinak, na primjer, na razvoj regije, zbog kojeg su i uspostavljeni ciljevi. Sustav praćenja se uspostavlja sukladno posebnostima kako bi se osigurale informacije o postizanju utvrđenih ciljeva te za redovito polugodišnje i godišnje izvještavanje o trošenju javnih sredstava. **Sustav izvještavanja** sadrži izvještaje o ispunjavanju ciljeva, a temelji se na kvalitetnom praćenju. Izvještaji trebaju dati odgovore na niz pitanja, kao na primjer, može li se uz razumnu razinu sigurnosti očekivati da će se provedba pojedinog regionalnog projekta do kraja godine odvijati prema planu, a ako ne, zašto i što je potrebno učiniti da bi se plan ostvario. Nadalje, izvještaji ukazuju i na to ostvaruju li se planiranim aktivnostima posebni ciljevi razvoja regija te jesu li posebni ciljevi i dalje relevantni za opće ciljeve, odnosno hoće li njihov doprinos ostvarivanju općih ciljeva biti u skladu s očekivanim rezultatima ili ne. ■

## Događanja

- **AESOP – Association of European Schools of Planning**, [http://www.aesop-planning.eu/AESOP Annual Congress 2019](http://www.aesop-planning.eu/AESOP%20Annual%20Congress%202019), “Planning for Transition”, 9.-13. srpnja 2019., Venecija, Italija, u organizaciji Sveučilišta IUAV Venecija: <http://www.aesop2019.eu/>
- **ERSA – European Regional Science Association**, <http://www.ersa.org>  
**ERSA – Hrvatska sekcija**  
kontakt za Hrvatsku: dr. sc. Irena Đokić, [idoikic@eizg.hr](mailto:idoikic@eizg.hr)  
*59<sup>th</sup> ERSA Congress*, “Regions and Digital Transformations: Opportunities, Risks and Challenges”, 27.-30. kolovoza 2019., Lyon, Francuska, <http://ersa.org/events/59th-ersa-congress/>  
Događanja (godišnje konferencije, ljetne/zimske škole, radionice) ostalih ERSA sekcija tijekom 2019. godine možete provjeriti na: <http://ersa.org/upcoming-events/>
- **EURA – European Urban Research Association**, <http://www.eura.org>  
kontakt za Hrvatsku: dr. sc. Dubravka Jurlina Alibegović, [djurlina@eizg.hr](mailto:djurlina@eizg.hr)  
*EURA - UAA 2019 Conference Cities Future IV*, “Creating Just and Sustainable Cities”, 20.-22. lipnja 2019., Dublin, Irska, u organizaciji UCD Dublin: <http://cityfutures2019.com/abstract-management/>
- **RSA – Regional Studies Association**, <http://www.regionalstudies.org/>  
predstavnica za Hrvatsku: dr. sc. Marijana Sumpor, [marisumpor@yahoo.com](mailto:marisumpor@yahoo.com)  
*RSA Annual Conference 2019*, “Pushing Regions Beyond their Borders”, 5.-7. lipnja 2019., Santiago de Compostela, Španjolska, u organizaciji Sveučilišta Santiago de Compostela: <https://www.regionalstudies.org/events/pushing-regions-beyond-their-borders/>  
Događanja (godišnje konferencije, ljetne/zimske škole, radionice) nacionalnih i regionalnih RSA udruženja tijekom 2019. godine možete provjeriti na: <https://www.regionalstudies.org/conferences-events/>, a istraživačke potpore na: <http://www.regionalstudies.org/funding/>

- **RSAI – Regional Science Association International**, <http://www.regionalscience.org/>  
Događanja (godišnje konferencije, ljetne/zimske škole, radionice za doktorande itd.) nacionalnih i regionalnih RSAI udruženja tijekom 2019. godine možete provjeriti na: <http://www.regionalscience.org/>

- **HEM – Hrvatska evaluatorska mreža**  
Više o mreži: <http://www.evaluacija.hr/>

## Obrazovanje

- **Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Odjel za ekonomiju i turizam “Dr. Mijo Mirković”**  
Specijalistički poslijediplomski studij “Europske integracije, regionalni i lokalni razvoj”, informacije na e-mail: [sagaber@unipu.hr](mailto:sagaber@unipu.hr) ili [ikersan@unipu.hr](mailto:ikersan@unipu.hr)
- **Sveučilište u Osijeku, Poljoprivredni fakultet**  
Studij agroekonomika, predmet Regionalni i ruralni razvoj, <http://www.pfos.unios.hr/hr/nastava/studiji-nastava/preddiplomski-sveucilisni-studij/agroekonomika-preddiplomski/2-godina/regionalni-i-ruralni-razvoj/>
- **Sveučilište u Rijeci, Ekonomski fakultet**  
Specijalistički poslijediplomski studij “Menadžment u javnom sektoru”, [https://www.efri.uniri.hr/hr/menadzment\\_u\\_javnom\\_sektoru/40](https://www.efri.uniri.hr/hr/menadzment_u_javnom_sektoru/40)
- **Sveučilište u Zadru i Sveučilište u Teramu (Italija)**  
Združeni poslijediplomski sveučilišni studij “Sociologija regionalnog i lokalnog razvoja”, <http://www.unizd.hr/sociologija/Me%C4%91unarnodnidoktorskestudijSocReg/tabid/4950/Default.aspx>

## Edukativne aktivnosti drugih institucija

### • Sveučilište u Zagrebu

Centar za poslijediplomske studije, sveučilišni interdisciplinarni poslijediplomski specijalistički studij "Upravljanje gradom", <http://www.unizg.hr/istrazivanje/specijalisticki-studiji/sveucilisni-interdisciplinarni-specijalisticki-studiji/upravljanje-gradom/>

Centar za poslijediplomske studije, sveučilišni interdisciplinarni poslijediplomski specijalistički studij "Priprema i provedba EU projekata", <http://www.unizg.hr/istrazivanje/specijalisticki-studiji/sveucilisni-interdisciplinarni-specijalisticki-studiji/eu-projekti/>

Ekonomski fakultet, poslijediplomski specijalistički studij "Lokalni ekonomski razvoj", <http://www.efzg.unizg.hr/default.aspx?id=7460>

Geografski odsjek Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, poslijediplomski doktorski studij geografije, [http://www.pmf.unizg.hr/geog/doktorski\\_studij/program\\_i\\_struktura\\_studija](http://www.pmf.unizg.hr/geog/doktorski_studij/program_i_struktura_studija) i diplomski sveučilišni studij geografije, smjer Prostorno planiranje i regionalni razvoj: [https://www.pmf.unizg.hr/geog/nastava/raspored\\_predavanja/prostorno\\_planiranje](https://www.pmf.unizg.hr/geog/nastava/raspored_predavanja/prostorno_planiranje)

Fakultet političkih znanosti, poslijediplomski specijalistički studiji "Lokalna demokracija i razvoj", [http://www.fpzg.unizg.hr/studiji/poslijediplomski/specijalisticki\\_studiji/lokalna\\_demokracija\\_i\\_razvoj](http://www.fpzg.unizg.hr/studiji/poslijediplomski/specijalisticki_studiji/lokalna_demokracija_i_razvoj) i "Prilagodba Europskoj uniji: Upravljanje projektima i korištenje fondova i programa EU", [http://www.fpzg.unizg.hr/studiji/poslijediplomski/specijalisticki\\_studiji/pEU](http://www.fpzg.unizg.hr/studiji/poslijediplomski/specijalisticki_studiji/pEU)

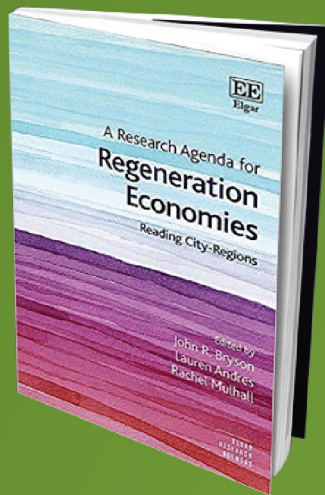
### • Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet

organizira drugu međunarodnu ljetnu školu pod nazivom "Regionalni razvoj i politike - nova konceptualizacija i provjera trenutne situacije" (*Regional development and policy - A new conceptualisation and reality check*), koja će se od 10. do 14. lipnja 2019. održati na Ekonomskom fakultetu u Splitu, <http://summer.efst.hr/Courses>

• **Hrvatska evaluatorska mreža – HEM**, regionalni trening evaluatora (do kraja godine) – u najavi

• **Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (MRRFEU)**, edukacijski program, <https://strukturnifondovi.hr/edukacije/>

• **Državna škola za javnu upravu (DŠJU)**, edukacijski program, <https://www.dsju.hr/dsju/program/workshop/list>



## A Research Agenda for Regeneration Economies: Reading City-Regions

Bryson, J. R., Andres, L. i Mulhall, R., ur. (2018). *A Research Agenda for Regeneration Economies: Reading City-Regions*. Cheltenham i Northampton, MA: Edward Elgar Publishing, ISBN: 978-1-78536-028-2.

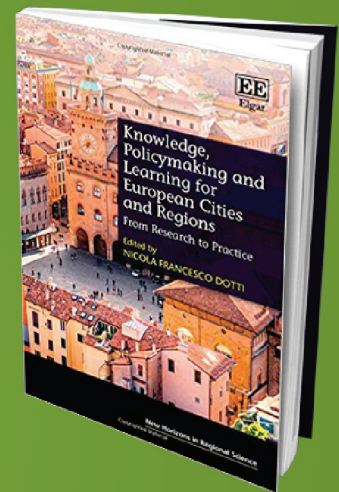
Knjiga pruža pregled istraživanja o gradovima-regijama i novim istraživačkim pristupima. Stručnjaci iz cijelog svijeta istražuju ključna pitanja vezana uz gradove-regije, uključujući: trgovinu, usluge i ljude, regionalnu diferencijaciju, velike podatke, globalne proizvodne mreže, upravljanje i politiku te regionalni razvoj. Knjiga je usredotočena na razvoj integriranog i sustavnog pristupa koji pomaže pri sagledavanju značajki gradova-regija identificiranjem konceptualnih i metodoloških dostignuća u ovom području istraživanja.

## Knowledge, Policymaking and Learning for European Cities and Regions: From Research to Practice

Dotti, Nicola Francesco, ur. (2018). *Knowledge, Policymaking and Learning for European Cities and Regions: From Research to Practice*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, ISBN: 978-1-78643-363-3.

Knjiga daje pregled teorija, iskustava, razmišljanja i smjernica za znanstvenike društvenih disciplina koji se bave urbanim i regionalnim istraživanjima. Detaljno se razmatra perspektiva "učenja politike", fokusirajući se na dionike koji promiču znanje o različitim (javnim) politikama i interakcije između različitih sudionika.

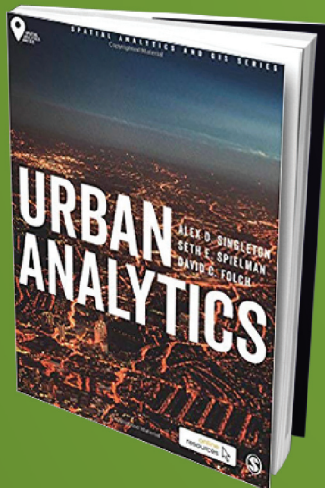
Vrlo je vrijedan dio knjige koji donosi različite analize slučajeva kombinirajući pristup analize politike s urbanim i regionalnim istraživanjima.



## Urban Analytics

Singleton, A. D., Spielman, S., Folch, D. (2017). *Urban Analytics*. London: SAGE Publishing, ISBN: 978-1-4739-5863-0.

Ubrzani rast, manjkavosti infrastrukture, suburbanizacija siromaštva i revitalizacija središnjih gradskih dijelova doveli su do promjena gospodarskih i političkih obilježja grada. Istovremeno, način na koji se koriste podaci kako bi se razumjeli urbani sustavi dramatično se promijenio. Knjiga *Urban Analytics* obogaćena je ilustracijama i intervjuima s ključnim urbanim analitičarima te nudi različite poglede na izazove i mogućnosti vezane uz nove načine korištenja podataka u proučavanju suvremenih i budućih gradova putem GIS-a, udaljenih rješenja, velikih podataka te geodemografije.



## Poziv

Ako ste došli do zanimljivih znanstvenoistraživačkih spoznaja i rezultata, provodite uspješan razvojni projekt i želite podijeliti informacije o tome, ili pripremate događaj o kojem želite informirati kolegice i kolege, slobodno nam prosljedite informaciju koju ćemo rado uključiti u jedan od sljedećih brojeva **Regio-novosti**.